

Irena Woroniecka Ekonomia menedżerska - dodatek do wykładu 5

Wydział Informatycznych Technik Zarządzania

Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania WIT

ZMOWY CENOWE

dodatek do wykładu 5

Irena Woroniecka Ekonomia menedżerska - dodatek do wykładu 5

Wydział Informatycznych Technik Zarządzania

Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania WIT

Co to jest zmowa cenowa?

Zmowy cenowe to potoczne określenie **porozumień**, których celem lub skutkiem, zgodnie z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów, jest **wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku, polegające w szczególności na ustalaniu, bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu / sprzedaży towarów.**

Przedmiotem zakazanych porozumień są ceny, przez które rozumie się **zarówno same ceny, jak i opłaty o charakterze cen, marże handlowe, prowizje i narzuty.**

Irena Woroniecka Ekonomia menedżerska - dodatek do wykładu 5

Wydział Informatycznych Technik Zarządzania

Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania WIT

Dlaczego zmowy cenowe są zwalczane przez prawo antymonopolowe?

Zwalczanie zmów cenowych jest pożądane **nie tylko z punktu widzenia interesów konsumentów, ale i przedsiębiorców**, ponieważ **pozwala minimalizować negatywne skutki zmów cenowych (m.in. eliminację przedsiębiorców, spadek jakości towarów, ograniczanie praw konsumenta)**.

Stanowisko doktryny jest w tym zakresie niemalże jednolite, **traktując niedozwolone porozumienia cenowe za klasyczne i najpoważniejsze ograniczenie konkurencji, ponieważ ich istotą jest uderzenie w podstawowy aspekt konkurencji - cenę**. To bowiem ona uważana jest za jeden z podstawowych bodźców i kryteriów decyzyjnych w sferze relacji konkurencyjnych, a tym samym prawidłowego funkcjonowania rynku.

Zmowy cenowe **pozwalają na wyeliminowanie niepewności** co do przebiegu procesów rynkowych i warunków działania konkurentów, **która to niepewność jest podstawą działania konkurencji**.

Irena Woroniecka Ekonomia menedżerska - dodatek do wykładu 5

Wydział Informatycznych Technik Zarządzania

Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania WIT

Kary za zmowy cenowe

Zgodnie z prawem, **zakazane są porozumienia, których celem bądź skutkiem jest wyeliminowanie lub ograniczenie konkurencji, polegające w szczególności na ustalaniu cen. Nie jest przy tym istotne, czy planowany cel został osiągnięty i czy porozumienie weszło w życie.**

Zmowa cenowa należy do **najcięższych naruszeń prawa antymonopolowego, za co uczestnicy mogą zostać ukarani kwotą do 10 proc. ubiegłorocznego przychodu.**

Uczestnicy zmów, którzy chcą uniknąć sankcji finansowej mogą skorzystać z **programu łagodzenia kar**. W ramach programu przedsiębiorca, który dostarczy istotne informacje o istnieniu porozumienia, a nie był jego inicjatorem może ubiegać się nawet o całkowite umorzenie kary.

Rodzaje porozumień cenowych

Klasyfikacja 1:

- ✓ porozumienia **horyzontalne** (np. zmowa producentów)
- ✓ porozumienia **wertykalne** (np. w pionie dystrybucyjnym)

Klasyfikacja 2:

- ✓ **bezpośrednie ustalanie cen**
- ✓ **narzucanie ceny odsprzedaży** - poprzez narzucanie ceny dystrybutorom
- ✓ **narzucanie cen minimalnych**
- ✓ **narzucanie cen maksymalnych**
- ✓ **kierunkowe ustalanie ceny** - porozumienie dotyczy poszczególnych elementów składowych ceny tj. marż, rabatów, narzutów;
- ✓ **porozumienie informacyjne** - porozumienie polegające na wymianie informacji pomiędzy jego uczestnikami, dotyczących wyników sprzedaży poszczególnych przedsiębiorców (głównie w zakresie ilości sprzedanych towarów i ich cen), wskutek czego ceny stosowane przez uczestników porozumienia zaczynają osiągać zbliżony poziom.

Irena Woroniecka Ekonomia menedżerska - dodatek do wykładu 5

Wydział Informatycznych Technik Zarządzania

Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania WIT

Zmowy cenowe – praktyka gospodarcza

Skala zjawiska jest ogromna. W **2009** roku Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów **prowadził 37 postępowań dotyczących zmów, zakończył – 18.**

Do niedozwolonych porozumień ograniczających konkurencję najczęściej dochodzi **na rynkach sektora budowlanego.** W ciągu ostatnich pięciu lat **UOKiK wydał 15 decyzji** w sprawach zmów przedsiębiorców w tej branży, dotyczących m.in. ustalania cen sprzedaży **cementu, farb i lakierów, płytek ceramicznych, dachówek ceramicznych, rynien czy materiałów ściennych.**

Przykładem jest zmowa cenowa pomiędzy producentami cementu. UOKiK nałożył **najwyższe w historii Polski kary o łącznej wysokości ponad 411 mln zł** za uczestnictwo w kartelu.

Irena Woroniecka Ekonomia menedżerska - dodatek do wykładu 5

Wydział Informatycznych Technik Zarządzania

Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania WIT

Największa wykryta w Polsce zmowa cenowa (2009)

Przykładem jest zmowa cenowa pomiędzy producentami cementu. UOKiK nałożył na największych producentów cementu **najwyższe w historii Polski kary o łącznej wysokości ponad 411 mln zł** za uczestnictwo w kartelu. W zmowie uczestniczyło siedem spółek: **Cemex Polska, Dyckerhoff Polska, Grupa Ożarów, cementownie Odra i Warta oraz Góraźdże Cement**, których **łączny udział w polskim rynku wynosi niemal 100%**. Przez ponad 11 lat producenci dzielili rynek i ustalali ceny, wymieniając się w tym celu informacjami poufnymi - wykazało postępowanie.

Do wykrycia zmowy przyczyniły się informacje dwóch uczestników największego w historii Polski kartelu. Już przed trzema laty Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczął postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem zawarcia niezgodnego z prawem porozumienia pomiędzy producentami cementu szarego.

Irena Woroniecka Ekonomia menedżerska - dodatek do wykładu 5

Wydział Informatycznych Technik Zarządzania

Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania WIT

900 tys. zł kary za znowę cenową dla Cersanitu

Producent płytek ceramicznych i gresów Cersanit ustalał ze swoimi dystrybutorami minimalne ceny sprzedaży produktów. Na inicjatora porozumienia Urząd nałożył karę ponad 900 tys. zł.

Postępowanie antymonopolowe w tej sprawie zostało wszczęte pod koniec 2008 roku. **Spółka Opoczno (w maju 2008 roku została przejęta przez Cersanit, który jest jej następcą prawnym) ustalała w umowach handlowych z odbiorcami hurtowymi ceny płytek ceramicznych i gresów. Zakwestionowane kontrakty obowiązywały od lipca 2006 roku do kwietnia 2007 roku.**

Jak ustalił UOKiK, **inicjatorem porozumienia była spółka Opoczno.** Spółka zobowiązała swoich odbiorców hurtowych do sprzedaży produktów po cenach nie niższych niż 25 proc. od sugerowanych. Zdaniem Prezesa UOKiK zawarte **porozumienie w rzeczywistości oznaczało ustalenie minimalnej ceny odsprzedaży** na oferowane odbiorcom produkty.

Skutkiem niedozwolonego porozumienia było ograniczenie konkurencji cenowej pomiędzy dystrybutorami. Producent płytek uzyskał bowiem gwarancję utrzymania cen swoich produktów na odpowiednim poziomie, natomiast dystrybutorzy nie musieli obawiać się konkurencji pomiędzy sobą. Negatywne skutki kartelu odczuwalne były przede wszystkim przez kontrahentów dilerów, którzy nie mogli kupić produktów po cenach niższych niż ustalone.

Irena Woroniecka Ekonomia menedżerska - dodatek do wykładu 5

Wydział Informatycznych Technik Zarządzania

Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania WIT

Zmowy cenowe – na świecie

Dell oskarża m.in. Sharpa i Toshiba o zмовę cenową

Trzeci co do wielkości producent komputerów złożył w sądzie w San Francisco pozew **przeciw pięciu firmom produkującym panele LCD**. O zawarcie porozumienia cenowego Dell podejrzewa pięć firm: **Sharpa, Hitachi, Toshiba, Seiko Epson i HannStar**.

Nokia oskarża producentów LCD o zмовę cenową (2009)

Największy producent komórek twierdzi, że 11 czołowych firm - w tym **AU Optronics, Hitachi, LG, Philips, Samsung, Seiko Epson, Sharp czy Toshiba**. - zawarło kartel na rynku ciekłokrystalicznych ekranów m.in. używanych w komórkach. I żąda odszkodowania.

Nokia złożyła pozwy w tej sprawie w sądach w Wlk. Brytanii i USA. Oskarża 11 firm o zawyżanie cen paneli LCD "powyżej poziomu, który obowiązywałby na konkurencyjnym rynku". Zmowa miała trwać przynajmniej przez dziesięć lat - od 1 stycznia 1996 r. do 11 grudnia 2006 r.

Irena Woroniecka Ekonomia menedżerska - dodatek do wykładu 5

Wydział Informatycznych Technik Zarządzania

Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania WIT

Zmowy cenowe – skala zjawiska

Kolejna zmowa cenowa rozbita. UOKiK nałożył 8 mln zł kary

...antymonopolowy przyłapał na zmowie cenowej. To kolejne potwierdzenie...antymonopolowy przyłapał na zmowie cenowej. To kolejne...dotkliwa kara UOKiK-u za znowę cenową Zdaniem urzędu oba przedsiębiorstwa...nałożył na współuczestników znowy 1,2 mln zł kary. Dużo więcej...wykrytą przez "Gazetę" znowę cenową Polifarbu (największego...Największą nielegalną znową była jednak sprawa cementowni...Konsumentów. Cementowa znowa cenowa - największy przekręt w...

Dell oskarża m.in. Sharpa i Toshiba o znowę cenową

...podejrzewa, że producenci zawarli znowę cenową Trzeci co do wielkości producent...podejrzewa, że producenci zawarli znowę cenową W sumie o zawarcie porozumienia...miał ponieść Dell w wyniku znowy. Sharp i Hitachi wiedzą o pozwach...producentów LCD podejrzewa się o znowę. Pod koniec ubiegłego roku fińska...